

dygtige Mænd, med den Opgave at tage Sagen under Overveelse, afgive Betænkning og forelægge Forslag, sigtende til, at der blev givet omfattende Bestemmelser om Alt, hvad der henhørte til denne Materie, idet Regjeringen ogsaa tillagde det en særlig Betydning for den lettere Afgang til Benyttelse af de gjældende Lovregler, at de bleve samlede paa eet Sted, Noget, der vil have Betydning ikke blot for dem, der skulle bringe de paaagjældende Regler til Udførelse, men ogsaa for Befolkningen i det Hele taget, hvem disse Forhold jo i væsentlig Henseende berøre. Denne Kommission har, jeg kan sige næsten efter enstemmig Dom, behandlet det dem forelagte Emne med stor Dygtighed og med en gjennem det Hele gaadende kjendelig Interesse. Den har opfattet Sagen som et Anliggende, der havde stor Betydning, naar Spørgsmaalet var om at fremhjelpe vort Agerbrug, der har betragtet det som et alment Anliggende, der var af fremherskende Vigtighed. Med denne Opfattelse for Die er det jo forklarligt, at Kommissionen har troet det forpvarligt at stille store Krav baade til Offre fra Personer i Henseende til Tid og Kræfter og til Anvendelse af ikke ubetydelige Midler. Det er ogsaa kjendeligt paa det foreliggende Lovforslag, som jo nærmest er udformet efter Kommissionens Betænkning, og ogsaa kjendeligt paa de enkelte Bestemmelser, der deri ere giuene, idet man med stor Konsekvents har havt Diet fæstet paa det endelige og vigtige Formaal. Det er jo imidlertid ogsaa forklarligt, at Lovforslaget, der har hentet sit væsentlige Indhold fra en Kommissions Arbejde og gaet ud fra de af mig betegnede Forudsætninger, kan i de mangehaande Forhold, som søges ordnede, komme til at træffe Bestemmelser, om hvis Hensigtsmæssighed der kan reises Tvivl, hvad enten man henfer til, om det er lykkelig de ganske vist tilstedeværende Bestræbelser at bygge frem paa det tidligere Bestaaende, eller om der i hvert Tilfælde er taget det fornødne Hensyn til private Interesser. Saadanne Tvivl ere ogsaa fremkomne paa flere Punkter, og de have væsentlig dreiet sig om det Spørgsmaal, hvorvidt Lovforslaget paa alle Punkter tog det fornødne Hensyn til Bestemmelsen i Grundlovens § 82, og om, hvorvidt det var nyttigt og hensigtsmæssigt at udstrække Bestemmelserne angaaende Hovedvandløb til de mindre Vandløb samt om det ikke var vigtigt fremdeles at beholde Ransynsmandsinstitutionen i fuld Udstrækning, ligesom der ogsaa er anstillet adskillige Betragtninger baade over Bredeernes Rettigheder og Forpligtelser. Det er i Særdeleshed det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 4de Valgkreds (Hørup), som i skarpe Udtryk har betonet det mindre Hensyn, som det nærværende Lovforslag havde taget til Grundlovsbestemmelsen i § 82, idet han nemlig sagde, dels at den Forbring, at Expropriation skulde kunne effektueres, naar Almenvellet forbrede det, var helt forsvunden i Lovforslaget, og dels at der

fundtes Exempler paa, at Expropriation var tilfødelig, hvor der kun var ganske enkelte og private Interesser, der forbrede den. Jeg tror, at der deri ligger en Misforstaaelse og en Misforstaaelse af Lovens Indhold. Saavel Kommissionen som Regjeringen har betragtet det, at vi have en nyttig og god Vandløbslovgivning til Hjælp for vort Agerbrug, for at være et Anliggende, som angaar Almenvellet, og naar man har denne Opfattelse, saa maa man ikke betragte Grundlovens Forhold til et enkelt foreliggende Tilfælde, men til den Regel, som bliver anvendt paa dette Gebet, og som bliver anvendt paa alle andre mødende Tilfælde, af Hensyn til, at den blandt Andet er en Betingelse for, at der paa en tilstrækkelig Maade kan værnes om Landbrugets Fremkomst her i Landet. Det er altsaa ikke Hensynet til de enkelte Tilfælde men Hensynet til den hele Vægt, som ligger paa dette Emne, der har gjort, at denne Regel er kommen ind i Lovforslaget, og jeg tror, at det beror paa en urigtig Opfattelse, naar det ærede Medlem tror, at man ogsaa paa andre Punkter er omgaaedes noget ugenert med Giendomsforholdet, idet han sagde, at der endog gaves Exempel paa, at man havde grebet ind i saadanne Retsforhold paa en Maade, som gjorde Spørgsmaalet om Erstatning meget tvilsomt, og herpaa anførtes da Exempler, hentede fra Lovforslagets §§ 8 og 24. Lovforslagets § 8 angaar det Tilfælde, at Landvæsenkommissionen ved Tilveiebringelsen af et Regulativ finder sig foranlediget til at afvige fra tidligere giuene Regler eller tidligere indgaaede Overenskomster, og der siges, at en saadan Overenskomst ikke skal være ubetinget til Ginder for, at Kommissionen forestriver nye Regler, samt at der i saadanne Tilfælde eventuelt kan gives Erstatning, forsaavidt i enkelte særlige Tilfælde Billighed maatte findes at tale derfor. Men de enkelte særlige Tilfælde ere efter min Mening netop dem, hvor der kan være Spørgsmaal om Erstatning. I Reglen vil jo en saadan Forandring i tidligere bestaaende Forhold formentlig være til det Bedre og til Fordel ogsaa for dem, der have indgaaet Overenskomsten, saa at der altsaa ikke kan være Tale om Erstatning; men kan der i enkelte Tilfælde være Tale om Erstatning, nemlig i saadanne enkelte Tilfælde, hvor der virkelig er lidt Skade ved den trufne Foranstaltning, saa giver Loven ogsaa Afgang til Erstatning. Jeg tror, at denne Opfattelse af Bestemmelsen er fuldkommen rigtig. Lovforslagets § 24 henviser ogsaa i Slutningen netop til denne Bestemmelse og falder altsaa sammen dermed. Jeg tror derfor ikke, at det ærede Medlem havde Ret i, at Lovforslaget paa een Gang syntes at bortestamotere Begrebet „Almenvellet“, og jeg maa tilstaa, at jeg ikke kan være enig med ham i de Betragtninger, som han anstillede derover, og hvori han fandt en Trøst overfor den ugenerte Omgang med Grundlovens § 82,